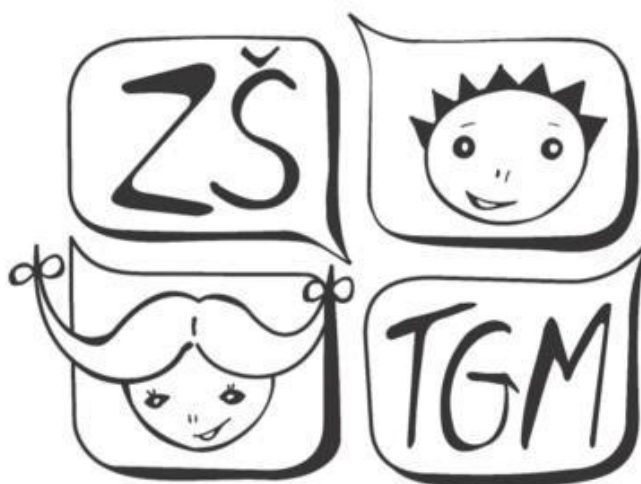

Školní vzdělávací program školní družiny

při ZŠ nám. T. G. Masaryka Frýdlant nad Ostravicí

SOUHRA

Školní vzdělávací program školní družiny

Školní vzdělávací program ŠD je vytvořen jako součást ŠVP SOUHRA pro ZŠ Frýdlant nad Ostravicí, náměstí T. G. Masaryka 1260 č. j.: A ZŠ: 1/2007, ve znění č. j.: A ZŠ: 67/2022

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Základní škola Frýdlant nad Ostravicí nám. T. G. Masaryka

Adresa: nám. T. G. Masaryka 1260, 739 11 Frýdlant nad Ostravicí, příspěvková organizace

Číslo jednací: A ZŠ: 70/2022

IČO školy: 73184535

IZO školy: 600 133 842

IZO ŠD: 119 600 331

Ředitelka školy: Mgr. Šárka Řezníčková

Telefon: 558 675 614

E-mail: reditelka@zsfrydlant.cz

Vedoucí vychovatelka: Regina Jurenková

Telefon: 732 839 868

E-mail: regina.jurenkova@zsfrydlant.cz

Web školy: www.zsfrydlantno.cz

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2022

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

ŠKOLNÍ DRUŽINA

- důležitý výchovný partner rodiny a školy
- plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání žáků
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů
- pomáhá žákům překonávat jejich hendikepy
- rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence

Při tvorbě vzdělávacího programu pro školní družinu jsme navázali na motivační název školy ŠVP – SOUHRA a základní desatero v ní obsažené. Uplatňujeme společný přístup, nové formy učení s využitím modelových situací. Náměty jsou sdružovány do bloků. Nezbytnou součástí ŠVP jsou i očekávané výsledky – kompetence - znalosti, dovednosti, postoje a schopnosti. Mají význam pro individuální i společenský rozvoj žáka a silně ovlivňují všechny stránky jeho osobnosti.

3. CÍLE ŠVP ŠKOLNÍ DRUŽINY

- vedení žáků k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- rozvoj osobnosti člověka
- získání všeobecného vzdělání a přehledu
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod, úmluva o právech dítěte, každý má svá práva, ale i povinnosti
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národní, kulturní, jazykové a náboženské skupině
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a ochraně zdraví - podněcování k poznání a rozvíjení vlastních schopností v souladu s reálnými možnostmi a uplatňování jich spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Cílem je vytvořit zdravou osobnost, odolnou vůči negativním vlivům, připravenou pro život ve stávající společnosti. Prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit jedince žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

4. DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina ve svém vzdělávacím cyklu zahrnuje plán vzdělávání žáků I. stupně ZŠ. Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu 10 měsíců daného školního roku. Provoz školní družiny stanovuje Vnitřní řád školní družiny.

5. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Dobu, kterou žáci pobývají ve školní družině, mohou využívat k rozvíjení svých vlastních zájmů.

Zájmové vzdělávání probíhá v aktivitách, které jsou zpracovány v týdenních plánech vychovatelek a obsahují tyto další činnosti:

Pravidelná činnost

- je dána týdenní skladbou zaměstnání, kterou si každá vychovatelka vytvoří dle věkových složení a rozvrhu žáků svého oddělení.

Spontánní činnost

- četba, poslechové činnosti, klidové zájmové činnosti, samostatná četba knih a časopisů, relaxace na koberci, rozhovory s žáky, spontánní činnost ranních a koncových družin.

Odpočinková činnost

- klidové hry a klidové zájmové činnosti (odstranění únavy po obědě).

Rekreační činnosti

- aktivní odpočinek, tělovýchovné a pohybové aktivity, výtvarné a rukodělné, dramatické, přírodovědné a vlastivědné činnosti, hudba, zpěv, tanec.

Zájmové činnosti

- řízená kolektivní nebo individuální činnost, organizované nebo spontánní aktivity.

Příprava na vyučování

- tematické vycházky a didaktické hry

Příležitostné akce

- významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činnosti - slavnosti, výlety, přehlídky, aj.

Školní družina není pokračováním vyučování, má svá specifika – odpočinek, rekreaci i zájmové činnosti. Tomu odpovídá i náplň odpoledních činností. Činnosti jsou motivovány potřebami žáků a cíleně mířeny do různých oblastí.

6. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Navazuje na Školní vzdělávací plán a vychází z něj. Školní družina se při tvorbě ŠVP nejvíce inspirovala kapitolou Člověk a jeho svět, která je stanovena pro 1. stupeň ZŠ.

Člověk a jeho svět

1. Místo, kde žijeme – poznání nejbližšího okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti, vycházky do okolí, orientace v terénu, návštěva významných míst v regionu a seznamování s lidovými zvyky.

Besedy o našem městě a okolí. Dopravní výchova-bezpečnost na cestě do školy a vycházkách. (Kompetence činnostní a občanské).

2. Lidé kolem nás – osvojení vhodného chování a vystupování, slušná mluva a základy společenského chování na různých místech a daných situacích besedy a scénky. Předcházení šikaně. (Kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální).

3. Lidé a čas – budování správného režimu dne a jeho dodržování, učit žáky s časem nakládat a vážit si ho, využití volnočasových aktivit. Besedy, vlastní výroba časových plánů, rozvrhů. (Kompetence k trávení volného času).

4. Rozmanitosti přírody – pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody, vycházky a pobyty v přírodě, studování encyklopedií, výstavky přírodnin, poznatky z cest, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova- ochrana přírody. (Kompetence k učení).

5. Člověk a jeho zdraví – poznání sebe sama, poučení o zdraví, nemoci, prevenci, osobní hygieně, předcházení úrazů, umění ošetřit drobná poranění. Besedy k první pomoci, pravidelné otužování, vycházky do přírody, dodržování pitného režimu, posilování a plavání. (Kompetence komunikativní, občanské, sociální a interpersonální).

Při strukturování aktivit vzdělávacího programu školní družiny můžeme také vycházet ze čtyř základních typů učení, jak je užívá UNESCO.

Učit se znát – získávat vědomosti, objevovat nové věci, analyzovat poznatky, dávat je do souvislostí, řešit problémy.

Učit se, jak na to – získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život, komunikovat...

Učit se žít společně – rozvíjet porozumění s jinými lidmi, osvojit si pravidla společenského chování, společně řešit problémy, pracovat jako člen týmu...

Učit se být – rozvíjet vnitřní kvality jednotlivce, pěstovat zdravý životní styl...

7. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Strategie ŠVP školní družiny je konfigurována na období 5 let. Specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků, tedy fyzické a psychické zdatnosti.

Pracujeme podle celoročního plánu ŠD (např. jaro, léto, podzim, zima, měsíční plány a týdenní projekty). Plán školní družiny zahrnuje průběžné činnosti i významné akce jako např. soutěže, společenské a sportovní akce, besedy, karneval, výstavy prací vzniklých ve ŠD nebo vystoupení tanečního kroužku.

8. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

ŠKOLNÍ DRUŽINA je vhodným místem

- pro zájmové vzdělávání žáků
- pro regeneraci sil a relaxaci po školním vyučování
- pro posilování sebevědomí
- pro rozvíjení tvořivosti
- pro vzájemnou komunikaci žáků mezi sebou
- pro komunikaci vychovatelek a rodičů

Školní družina ve spolupráci se školou svými činnostmi přispívá k rozvoji těchto klíčových kompetencí:

1. **KOMPETENCE K UČENÍ** – učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích.
2. **KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU** – všímá si dění a problémů a řeší je, rozlišuje správná a chybná řešení, vymýšlí nová řešení, započaté činnosti dokončuje.
3. **KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ** – ovládá řeč, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně, vyjadřuje se vhodně formulovanými větami.
4. **KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ** – samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, dokáže se prosadit i podřídit, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
5. **KOMPETENCE ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ** – učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k svým úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, dbá na bezpečnost a zdraví své i druhých.
6. **KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU** – orientuje se v možnostech správného využití volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy a koníčky v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku na využití volného času.

VÝCHOVNÉ ČINNOSTI se zaměřují na tyto základní oblasti:

- Výchova ke zdravému životnímu stylu
- Posilování komunikačních dovedností
- Odpovědnost za své chování
- Ovládání negativních citových reakcí
- Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování
- Formování životních postojů

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- výchova k odpovědnosti za svou osobu
- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení tělesné stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností

- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovní zásoby, schopnost vyjádřit se
- schopnost naslouchat
- uplatnění se v kolektivu, kulturní život

Odpovědnost za své chování

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností, postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- posilování schopnosti hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Ovládání negativních citových reakcí

- vypořádat se se stresem
- řešení životních situací
- vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého žáka
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- temperament, postoje a hodnoty

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

- možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně-vzdělávací práce ŠD
- tohoto cíle dosahovat specifickými, od školního vyučování výrazně odlišnými prostředky
- přinášet nové podněty, obohacovat poznatky

Formování životních postojů

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření, delikvence, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus)
- podobnost a odlišnost lidí, rozdíly v prožívání, myšlení, jednání

9. PODMÍNKY PŘIHLAŠOVÁNÍ A ODHLAŠOVÁNÍ ŽÁKŮ

- Školní družina je určena pro žáky 1. stupně ZŠ.
- O zařazení žáků do školní družiny rozhoduje ředitelka školy.
- Předávání informací rodičům, přihlašování a odhlašování žáků do ŠD zajišťuje vychovatelka příslušného oddělení.
- Družina organizuje zájmové vzdělávání pro žáky přihlášené k pravidelné docházce.
- V rámci stanovených pravidel v daném termínu zaplatit poplatek ŠD.
- Odchod žáků z družiny se řídí požadavky rodičů, vymezenými na zápisním lístku. Aktuální změna nebo nepřítomnost je doložena písemnou formou.
- O ukončení vzdělávání ve ŠD smí požádat písemnou formou zákonný zástupce žáka.
- Pobyt žáků a vzájemné předávání jsou organizačně zajištěny.
- Družina nezodpovídá za bezpečnost žáků v případě jeho samovolného odchodu bez písemného sdělení rodičů nebo vědomí vychovatelky.
- Školní družina dodržuje **Vnitřní řád** školní družiny.

10. PODMÍNKY PRO ŽÁKY SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je postupováno v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. Vychovatelka ŠD úzce spolupracuje se školou, zpravidla s třídními učiteli, především při stanovení vhodných forem integrace, forem práce a péče, jak pro žáky se SVP, tak pro žáky nadané. Podílí se na tvorbě a vyhodnocování PLPP a IVP. Je seznámena se závěry odborného vyšetření žáka v poradenských zařízeních. Při vzdělávání těchto žáků probíhá intenzivní spolupráce také s rodiči. Je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu žáka.

11. POPIS MATERIÁLNÍCH PODMÍNEK

- inspirující, nestresující prostředí
- účelově vybavené prostory družiny s možností kreativního uzpůsobení
- možnost využívání prostor školy (učebna Pastelka, tělocvična, knihovna, keramická dílna, počítačová učebna s interaktivní tabulí, cvičná kuchyňka, sportovní areál a školní zahrada s herními prvky)

Umístění a vybavení školní družiny

Družina je součástí školy, umístěná v přízemí a je chodbou bezbariérově spojená s 1. stupněm. Prostory družiny jsou v samostatném pavilonu s vlastním vchodem a šatnou. Žákům přihlášeným k pravidelné denní docházce, slouží ranní a odpolední družina.

Pro zájmové vzdělávání a výchovné činnosti máme k dispozici 5 místností, počítačovou učebnu a samostatné oddělení „Pastelka“. Jsou dobře materiálně vybaveny, ve většině případů vzájemně propojeny a žáci si mohou vybírat mezi jednotlivými aktivitami. Prostory umožňují svým vybavením odpočinek, soukromí i zájmové a hrací aktivity.

Pro zájmové činnosti a společné hry žáci využívají plochy na kobercích a pracovní koutky. Počítače v herně slouží k hrám rozvíjejícím pohotovost a představivost. Pro rozvoj čtenářských dovedností má ŠD časopisy a knihy, využívá také knihovnu školy. Celé prostory jsou vždy esteticky upraveny a soustavně doplňovány potřebnými pomůckami.

Sportovní činnosti mohou probíhat ve dvou tělocvičnách nebo sportovním areálu, zahradě ZŠ.

12. POPIS PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK

Charakteristika pedagogických pracovníků

- splňují odpovídající pedagogické vzdělání
- uplatňují svou kreativitu, postoje a přístup, vlastní dovednosti a to v kontinuitě s programem ŠD a školy
- spolupracují s třídními učiteli, rodiči a veřejností
- jsou iniciátorem a průvodcem při činnostech, které motivují, navozují, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí

Další sebevzdělávání vychovatelek

- samostudium odborné literatury
- sledování nových trendů v oblasti zájmového vzdělávání
- účast na akreditovaných kurzech a dalším vzdělávání pedagogů

Personální podmínky

Ve školní družině pracuje 6 kvalifikovaných vychovatelek, z toho 1 vedoucí vychovatelka. Počet vychovatelek a oddělení se odvíjí od počtu přihlášených žáků v daném školním roce. Účastníci pravidelné denní docházky jsou zařazeni do oddělení, která se naplňují do počtu nejvýše 30 žáků.

13. POPIS EKONOMICKÝCH PODMÍNEK

Částečná úhrada neinvestičních nákladů školní družiny činí měsíčně 400,- Kč na jednoho žáka. Poplatky jsou rodiče povinni uhradit na účet školy 2x ročně v měsících září a únor, na základě Směrnice – poplatky v ŠD vydané ředitelkou školy. Rodičům může ředitelka školy úhradu poplatku prominout nebo snížit na základě žádosti doložené platným potvrzením o poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi nebo potvrzením, že zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách nebo potvrzením o pěstounské péči a kopií dokladů, které prokazují, že má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a že je mu příslušný příspěvek skutečně vyplácen.

Ředitelka školy podle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání v platném znění a podle ustanovení školského zákona č. 561/2004 Sb., v platném znění rozhodne o snížení nebo prominutí poplatku.

Čerpání finančních prostředků je vždy předem konzultováno s vedením školy.

14. PODMÍNKY ZAJIŠTĚNÍ BOZP

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání – vychovatelka vybírá věkově přiměřenou činnost, při které nedojde ke zranění žáka

-
- hygiena, stravovací návyky a pitný režim – vychovatelka dbá na protiepidemická opatření, zvýšenou hygienu a kulturu stolování, dohlíží nad pitným režimem žáků (pití v ŠJ, čaj v ŠD)
 - zdravé prostředí – podle platných norem, tj. dle vyhlášky ministerstva č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, zvýšená hygienická opatření, větrání, vhodný nábytek, hygienické vybavení prostorů)
 - bezpečné pomůcky – vychovatelka dbá na používání věkově přiměřených pomůcek
 - ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací – vychovatelka eliminuje možné úrazy proškolením na začátku školního roku a opakováním během školního roku. Svým pedagogickým působením neustále nabádá k dodržování bezpečnosti, žáky má neustále v zorném poli.
 - označení nebezpečných předmětů – vychovatelka seznámí žáky s provozními řády využívaných prostor – škola, ŠD, Pastelka, ŠJ, tělocvična, školní hřiště, zahrada
 - bezpečnost silničního provozu – mimo budovy ZŠ a ŠD zodpovídá vychovatelka za 25 žáků. Žáci jsou na začátku roku poučeni o bezpečnosti silničního provozu, během roku je poučení opakováno. Pokud dojde k situaci, že se počet žáků navýší nad 25, je pověřena doprovodem žáků další osoba.
 - dostupnost prostředků první pomoci – školní družina je vybavena dostupně umístěnou lékárničkou PP, vychovatelka proškolená kurzem zdravotníka

Psycho-sociální podmínky

- pohoda prostředí a příznivé sociální klima – vychovatelka vede k otevřenosti a partnerství, komunikaci, úctě, toleranci, uznání, empatii a pomoci druhému
- respektování potřeb jedince – vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů žáků
- věková přiměřenost a motivující hodnocení – vychovatelka respektuje individualitu žáků, hodnotí v souladu s jejich možnostmi
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy – vychovatelka se pedagogickým působením snaží zabránit sociologicko-patologickým jevům

-
- spoluúčast na životě zařízení – vychovatelka preferuje společné plánování činnosti, vlastní podíl žáků na případném řízení a následném hodnocení
 - včasná informovanost – vychovatelka včas informuje žáky a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině.

Regina Jurenková
vedoucí vychovatelka ŠD

Ve Frýdlantu nad Ostravicí dne 1. 9. 2025

Mgr. Šárka Řezníčková
ředitelka školy